

1679, 33^{le} 27. 79^{se}
25

C. D.

**D O L U M B O .
N U M A D V O C A T I**

P R Æ S I D E

D N.

G E O R G I O A D A M O

Struven/

**J C T O C O N S U M M A T I S S I M O , S E -
R E N I S S I M O R U M D U C U M S A X O N I Æ C O N S I L I A R I O I N T I M O
E M I N E N T I S S I M O , F A C U L T A T I S J U R I D I C Æ P R Æ S I D E O R -
D I N A R I O , E T C U R I Æ P R O V I N C I A L I S A C S C A B I -
N A T U S A S S E S S O R E P R I M A R I O & c .**

4

**D O M I N O P A T R O N O A G D O C T O R E S U O O M N I
H O N O R I S E T O B S E R V A N T I Æ C U L T U J U G I -
T E R C O L E N D O ,**

Ad d. Martii Anno 1679.

publicè defendet

J O H A N N G E O R G *Brem/*

A L T E N B U R G E N S . M I S N I C U S .

J E N Æ ,

D E N U O R E C U S A A N N O M D C X C I X .

D. D. C. D. B. O.
D O L L M B O.
NUM ADVOCATI

P. R. A. S. I. D. E.
D. N. I.
G E O R G I O A D A M O

SE-CTO CONSTITUTISSIMO
REINISIMORUM DUCUM SAXONIAE CONSILIARIO INTIMO
Eminentissimo, FACULTATIS JURIDICAE PR. A. I. D. E. OR.
DINARUM ET CERTAE PROVINCIARUM AC SECTI.
TATIS ASSessor PRIMARIO &c.

DOMINO PATRONO AC DOCTORE SUO OMNI
HONORIS ET RESPECTUS CUM CUM JURE
SAC. COLLEGI.

Ab d. Martii Anno 1679.
publ. de Jure

JOHANNI GEORG
ALTENBURGENS. MENSICUS.

JANU.
D. N. O. R. E. C. H. A. R. D. I. S. D. E. X. C. I. X.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Dum natura quandam cognationem inter homines constituit, *l. 3. ff. de J. & J. Cic. l. 1. & 3. Offic.* Hugo Grotius *de Jur. Bell. & Pac. Proleg. §. 6. & l. 2. c. 1. §. 9. n. 3.* Gviliel. Grotius *de Princip. J. N. c. 8. §. 3.* voluit etiam, ut nostra non solum, sed & aliena contra injuriam tueamur. Quod egregiè docet Lactantius *lib. 6.* Deus qui cæteris animalibus sapientiam non dedit, naturalibus ea munimentis ab incurfu & periculò tutiora generavit: hominem verò, quia nudum, fragilemque formavit, ut eum sapientem potius instrueret, dedit ei præter cætera hunc pietatis affectum, ut homo hominem tueatur, diligat, foveat contraque omnia pericula & accipiat & præstet auxilium. vid. H. Grotius *lib. 1. c. 5. §. 2. & l. 2. c. 25. §. 6.* Pufendorff. *de J. N. & G. l. 3. c. 3. §. 1.* Molina *de J. & J. Tom. 1. Tr. 2. Disp. 22. num. 1. F. Vasquius Controvers. Illustr. 1. lib. 1. c. 21. n. 29. & c. n. 49. n. 6.* Lipsius *Polit. l. 5. c. 4. §. 6. & seq.* Inde Laudabile vitæque hominum necessarium officium Advocati. *l. 4. pr. C. d. Advoc. divers. Judic.* Chassan. *Catal. Glor. M. P. 7. consil. 28.* Inde bella orta & jus belli, ut tam alios quàm nosmetipsos defendamus. H. Grot. *l. 2. c. 25. §. 15. & seq.* Quoniam verò nihil ad Justitiam interest, cum justum bellum susceperis, utrum apertâ pugnâ

vincas nec ne, c. dominus 23. q. 2. Ita nec vitio vertitur
 Advocatio, si prudenti consilio seu dolo bono ad tuen-
 dum jus sui Clientis improviso utitur. Sunt enim &
 ipsi milites, nec minus provident humano generi, quam
 si praeliis atque vulneribus Patriam Parentesque salva-
 rent l. 14. C. de Advoc. div. Judicior. Chassan. cit. loc.
 confid. 30. Hinc vulgò dicitur: *nihil bello tam simile est,*
quam lis & judicium. Quid autem sit dolus iste bonus,
 & quatenus Advocato licitus, incertum videri posset
 ob DD. in eò determinandò discrepantiam. Quare
 qui aliàs denuò periculum quoddam academicum
 eram ausurus, inter alias utiliores materias juris hanc
 enucleare, & publicè disputandam proponere, ratum
 habui. Hoc ergo ut fiat feliciter, faxit:

DEUS ter. opt. Maximus!

CAPUT I. NOMINA ET INPRIMIS DIVISIONEM DOLI EXPLICANS.

THESES. I. Verba rebus debeant inservire §. 3. f. de do-

Voc. Doli
 Et mol.

nat. ratio postulat, ut tanquam fundamenti
 prior quidem sit istorum tractatio, harum ve-
 rò præcipua. Verbum igitur *Dolus*, à græco *δολος*
 habere originem agnoscimus cum Rittershusio *Comm.*
ad l. 23. de R. J. cap. 4. hoc autem à *δολω* ligo quidam de-
 rivant, quod homines dolo inducti videantur quasi li-
 gati; quidam à *δολω* *inresco*, quasi eò ipsò escà cape-
 rentur. De quibus plura apud Cels. Bargal. *de Dolo l. 1.*
l. 1. n. 15.

THESES. 2.

THES. 2.

Est autem, ut in sequentibus patebit, nomen hoc ex genere τῶν μέσων seu indifferens, ut pro substratâ materia tam in bonam partem quàm malam æqualiter interpretari queamus. A. Gellius N. Att. lib. 12. c. 9. Magnif. Dn. Præses in dissert. de Damnis tb. 29. C. Rittershus. l. cit. p. 15. & ita in summô genere solet nonnunquam dici Consilium, test. Hotomann. 4. obs. 4. Quemadmodum autem hoc aliud bonum dicitur, aliud malum. l. 7. §. 11. ff. de publ. ad rem act. l. 1. §. 3. ff. de serv. Corrupt. l. 53. de V. S. Ita & Dolus vel bonus est vel malus. l. 1. §. 3. ff. de dol. mal. ubi ita Ulpianus: Non fuit contentus Prætor dolum dicere; sed adjecit malum: quoniam veteres etiam dolum bonum dicebant & pro solertiâ hoc nomen accipiebant. l. 1. §. 3. ff. de serv. Bargal. l. 1. c. 2. ibi allegati. add. H. Grotius de J. B. & P. l. 3. c. 1. §. 6. n. 3. & §. 7. ubi distinguit inter dolum qui consistit in actu negativô, & qui in actu positivô. Per hunc malum intelligit; per illum bonum. Magnif. Dn. Præses Syntagm. Jur. Civ. Ex. 8. tb. 23. it. Ex. 23. tb. 29. & dissert. de Damnis. l. cit. Illustris per orbem Politicus, Dn. Conring. de Civ. Prud. cap. 2. pag. 20. Magnif. Dn. Schilter. Manuduct. Pbil. Moral. cap. 6. §. 6. 7. Excellentiss. Dn. Falckner in Diff. de dolo, culpa & casu, tb. 2. 3. C. Rittershus. l. c. Gryphian- der Oecon. Legal. l. 1. c. 14. n. 35. & c. 16. n. 392. Treutler. Vol. 1. disp. 11. tb. 6. Förster ad Instit. l. 4. disput. 7. tb. 2. Kackelm. Illustr. quest. disp. 9. tb. 1. Dessel. Erotom. Juris Canon. de dol. & cont. qu. 1. Mollenbecc. Divis. Jur. Cen. 1. tit. 67. lit. C. Giphian. Proëm. Diff. ad Instit. tb. 4. P. Laymann. Theol. Moral. Tom. 2. l. 4. tr. 3. c. 13. n. 11.

Est Vo-
cabulum
μέσων

Plura e-
jusmodi
vocabula.

THES. 3.

Eodem modò in Jure nostrò dicitur *venenum bonum & malum*, l. qui venen. 236. de V. S. ita ut adjectione demum alterius nominis inter utrum fiat distinctio, neque simpliciter venenum appellatum facilè invenias, teste Cajò ad leg. cit. Nec est ab simile, quod circumfertur: *bonis & malis avibus*. Erasmus Epit. Adag. pag. 80. Item quod *Ludus* sit aut *bonus aut malus*: hic est, qui lege prohibetur, l. 1. ff. de Aleator. Insuper Jura nostra meminerunt sæpè *bona & mala fidei*. l. 31. ff. depos. l. 4. C. de act. & oblig. l. 3. § 3. proc. soc. l. 1. § 1. l. 7. § 4. pro Emor. add. Dn. Schilter l. cit. c. 7. § 7. Molina de J. & J. Tom. 1. tr. 2. Disp. 63. n. 3. E. Vasquius Controv. Illust. P. 1. l. 2. c. 77. Plura hujus naturæ vocabula suppeditat Gellius N. A. l. 12. c. 9.

THES. 4.

Cognatio
doli cum
simplic. a-
nimi affe-
ctibus.

Vox Doli in specie cognationem habet cum simplicibus animi nostri affectibus, quales sunt: amor, ira, odium, spes, desiderium &c. Bargal. l. cit. c. 2. n. 5. Quemadmodum enim hi moraliter considerati seu quatenus sunt affectus, nec illorum nomina pravitatem, vel bonitatem quandam involvunt, sunt indifferentes, & demum boni dicuntur, si moderantur ratione: sin minus, mali. Uti contra Stoicos disputat Aristoteles 2. Ethic. c. 5. t. 27. vid. Hornei. Phil. Moral. l. 2 c. 6. n. 8. Dn. Schilter. Manud. Phil. Moral. c. 5. § 6. Et sicuti omnis actus exterior ex iis proficiscens tunc bonus est, si rectæ rationi conformis: sin verò dissonans, malus. Sic v. g. amor bonus & est malus; desiderium; ira; odium; bonum & malum, prout rectæ rationi consentiunt vel ab illa discrepant: Ita & vocabulum Dolus est indifferens

rens, ut nisi vel tacitè alterum istorum addas, non possis dicere, quod sit malus aut bonus. Sed tunc demum erit bonus, si fiat executio consentaneè ad rectam rationem; malus vero, si perversè, ut loquitur Molina de *J. & J. Tom. 2. tr. 2. Disp. 293. n. 1.* Huc pertinent verba Aristotel. *VI. Ethic. 13. Est quedam facultas quam devòτητα hoc est, solertiam vocant: Hæc talis est ut ea quæ ad propositum scopum tendunt, possit quis agere atque consequi; Quod si ergo honestus est scopus, laudanda quoque est illa: sin malus, πανεργία s. versutia est.* Illustrat hæc locus ap. Chrysostrum *lib. 1. de sacerdot.* qui ita loquitur: *Fraus ipsa non semper incommoda est, sed pro eorum qui eam adhibent, animò atque consilio, bona malaque rei nomen sortitur.* Scribit quoque Basilus Magnus in *Expos. Prov. Salom.* quandam vafritiem bonam esse & laudabilem. Nec Æschylus negat justam fraudem, quæ est ipse dolus bonus, quem Smyrnæus in *Paralipom. Homer.* aliquoties vocavit δόλον ἐσθλόν. vid. Rittershus. *l. cit. p. 15. & seq.* Add. iterum Dn. Præses & Grotius. *ll. citat.*

THES. 5.

Præmissis hisce patet, in voce doli generaliter & abstractivè sumtà nihil culpæ latere, multò minus in ipsò Dolo bonò. Proinde certissimum est, extra hujus vocis innoxiam esse significationem, quod ejus prætextu multa ab Advocatis committantur, quæ cum gravitate tanti officii pugnant. Patet etiam exinde error, & quâ vocabulum afficiunt, injuria eorum, qui dolo bono malum quid admiscant, eumque cavillationibus, malitiosis technis, circumventionibus comparant, & saltem ex eò bonum dictum volunt, quod æqualem cum dolo

In dolo bono nihil mali latet.

dolo malo in se non contineat malitiam & propterea
 poenæ in foro soli sapius non subiaceat. Hujus erroris
 causa sanè non alia est, quàm ipsa doli mali, fraudis &
 malitiæ inter homines frequentia; de quâ vide Lipsi. *l.*
4. Polit. c. 13. n. 4. Ex hâc enim tandem apud vulgum na-
 ta est opinio, quasi vox doli in genere, sua natura ma-
 lum indigaret, & sub eò id, quod in se & sua natura bo-
 num est, sine puræ veritatis dispendiò haud posset com-
 prehendi. Quem non vulgi solum sed & quorundam
 Aùthorum errorem, inter alios quoque generaliter no-
 tat Dn. Conring. *c. cit. 2. de Civ. Prud. p. 23.* Anne vero isti
 exinde rectè hîc judicare possint? quis non dubitat, &
 convenientius putat esse cum eruditis, Vulgum & hu-
 jus loquendi consuetudinem non admittere interpre-
 tem talismodi vocabulorum. Add. Grotius *l. 2. c. 16. §. 3.*
 præsertim quod nostra, quam explicavimus, significa-
 tio ipsius Imperatoris nitatur approbatione *l. 1. §. 3. de*
dol. mal.

THESES. 6.

Dolus bo- Hoc idem si observassent alii, nostram divisionem
nus, dici- Doli in bonum & malum non oppugnarent dicendo:
tur pro- vocem Doli propriè & accuratè loquendò tantum
priè dolus. competere dolo malo, impropriè & abusivè etiàm bo-
 no. Sanè enim eòdem ducuntur errore. Proinde nihil
 impedit, quin rectè dicamus, sicut amor bonus seu ma-
 lus est verus amor, ita & dolus tam bonus quàm malus
 est verus & propriè dictus dolus.

THESES. 7.

Quamvis Nec adjuvat eorundem sententiam, quod appel-
in dubio latione doli in dubiò intelligatur malus, veluti *l. 1. §. 2.*
malus in- *C. de Dol. l. 10. C. de rescind. vendit. l. 5. C. de inut. Stipul.*
teligatur. *l. 13.*

l. 13. C. Peric. & comm. rei vend. l. 3. §. ult. pro sociò. Hoc enim nihil ob stare alibi Grotius *l. 3. c. 1. §. 2. n. 3.* cum certissimum sit, nomen generis sæpè speciei peculiariter adhærescere. Dein patet ex dictò Pauli *ad Corinth. 2. cap. 12.* cum essem astutus, dolo vos cepi, quod simpliciter bonus dolus nonnunquam in dubiò veniat intelligendus. Proinde respondeo, quod quando simplex appellatio doli vel veneni ad malum refertur, non fiat potestate & vi ipsius verbi; Magnif. Dn. Præses *Diff. de Damnis. tb. 30.* sed vel ex subjectâ materiâ id contingit, vel ex adjunctò, vel ex qualitate personæ loquentis, vel personæ de qua loquimur. (De quibus interpret. modis potest legi Grotius *l. 2. c. 16. §. 4.* Pufendorf. *de J. N. & G. l. 5. c. 12. §. 7. & seq.* Everhardus *Top. leg. loc. à subject. mater.*) Præsertim, cum omnibus hoc vocabulis, quorum duplex significatus, sit commune, ut quantum vel subjecta materia, vel persona, vel adjunctum suadent, in bonam vel malam partem possimus interpretari, pro ut multis exemplis hoc docet Navarra, *in Manual. præ-lud. num. 4. & 5.*

THES. 8.

Quare non dubitandum, simplicem appellatio-
nem doli suâ vi non referri magis ad malum, quàm ad
bonum, quoniam utrumque continet, sicuti testamenti
vox non magis ad scriptum refertur, quàm ad nuncupa-
tivum; nec peculii nomen ad castrense potius quàm quasi
castrense, quod multis probat Alex. *Conf. 203. v. 2. & Conf. 116. vol. 4.* ostendens se ita obtinuisse in foro & salvasse ali-
quos accusatos de Dolo & venenò, quòd in accusatione
non fuisset expressum qualis dolus & quale venenum.
vid. Bargal. *l. 1. cap. 9.* Imò in tantum dolus bonus

Dolus e-
que dicitur
de bono &
malo.

B in bo-

in bonam partem sonat. Azoni, in *summ. Cod.* & Hostiens. X. de *dol. & contum.* ut dixerint, *bonam indolem*. Juvenis à bonò Dolò appellatum, & cum dicimus, Juvenem aliquem bonæ indolis esse significamus, bonum dolum habere. Hæc de doli divisione.

THES. 9.

Synonyma. Solet alias *dolus bonus* quoque dici *solertia* ut in l. 1. §. 3. ff. d. *Dol. mal.* Item *Prudentia* Gryphiander *Oecon. legat. lib. 1. c. 16. n. 392.* ab aliis etiam *Dissimulatio*. l. 1. §. 2. de *Dol. mal.* Grotius l. 3. c. 1. §. 7.

THES. 10.

Dolus bonus est multiplex. Multiplex quoque est *dolus bonus*, sic v. gr. aliò utuntur *Bellici duces*; aliò *Medici*; aliò *Judices*; aliò quoque *Advocati*, de quò nos sumus acturi. De iis confer. *cap. nostr. ultimum.*

THES. 11.

Advocati Etymon. Vocem *Advocati*, Græcis ἄδβοκῆτος. vid. Schrevel. in *Lex. Man. Græc. lat.* à præpos. *Ad* & verbò *vocare* rectè deduci, nemo nescit. Quod exprimit Hottomannus *annot. ad Cic. Or. pro Quinct.* Moris erat in judiciis tum publicis tum privatis amicos omnes advocare, quorum autoritate moveri, iudices posse putabantur, iique dicebantur *Advocati*. Ut itaque nobis sint, quorum *Consilium*, *opem* & *Patrocinium* in iudiciò clientes advocare solent. Cujac. *ad Tit. Cod. de Advoc. div. Jud.* Et Baldus *ad l. 6. C. qui admitt. ad bon. poss.* dicit: sicut mulieres & rustici vadunt ad sylvam pro lignis, & ad Civitatem pro indulgentiis; Ita etiam debent adire *Advocatos* pro consiliis.

THES. 12.

Quinam. Ne tamen quoslibet in foro agentes intelligamus, & ne:

& ne vocabulo hoc ab Imperatore ipso *l. 14. C. de Advoc. verè di-*
div. Judic. l. 4. C. de Adv. div. Jud. suis laudibus mactatò, *cantur Ad-*
 cum rudi vulgo abutamur, initiò statim ex eorū confor- *docati?*
 tio rejicimus *Rabularum* istum venalem gregem ut re-
 ctè Senecæ audit, eosq; omnes, quos vivis coloribus de-
 pingit *Berl. in Concl. Pr. Part. 1. concl. 9. n. 60. & seq.* Quo-
 rum proprium etsi miselli illi plebeculi aut inscitia aut
 invidia ducti Advocatis impingant; hi tamen haud quic-
 quam commoventur, sed perinde ut equus generosus
 latratus canum, alto supercilio despiciunt, dicente
Schönbornero lib. 3. Polit. c. 41. Separamus igitur bo-
 num à malò; quantum enim vera & simulata Jurispru-
 dentia; quantum artificium & malefium, quantum
 item usus & abusus inter se distant, tantum quoque
 Advocatus & Rabula. Eosque solum intelligimus, qui
 non nisi Pierate, probitate, prudentiâ, modestiâ, & suf-
 ficienti Legum scientiâ instructi forum ingrediuntur.
 Tantum enim abest, ut illa cohors sciat uti dolò bonò,
 ut potius nesciat, quicquid boni nomen meretur.

THES. 13.

Dolum bonum Advocati describo, quod sit *Soler. Descriptio*
via seu prudens & callidum Consilium rectè rationi con- *dol. bon.*
veniens, quò Advocatus utitur in bonâ justâque causâ *Advoc.*
ad jus suum vel alienum obtinendum.

CAPUT II.

OSTENDENS

DOLUM BONUM ADVOCATO
 ESSE LICITUM.

THES. I.

Anâ & verâ doli boni significatione sic vindi- *Q. An li-*
 catâ, facilius erit responsio ad quæsitum tam *cus sit Ad*

B 2

gra-

*Do- grave aliàs quàm usitatissimum: Num liceat Ad-
lus bonus? vocato in justa causà uti dolo bono nec ne? Cui ta-
men præmittenda imprimis explicatio verbi licere, utpote quod est in triplici differentia. Nempe dicitur interdum licere id, quod rectum ex omni parte piumque est, etiamsi forte aliud quid fieri possit laudabilius: Sic licet matrimonium contrahere, sed laudabilior est ex piò proposito celebs castitas. Aliter licere aliquid dicitur, non quod salvâ pietate & officiorum regulis fieri potest, sed quod apud homines poenæ non subjacet, sic apud populos multos scortari licet, furari, & hoc sensu Regibus dicuntur omnia licere, quia sunt ἀνομιμα. H. Grotius l. 3. c. 4. §. 2. n. 1. & 2. Pufendorff. l. 1. c. 7. §. 2. Quædam licere dicuntur, quæ in mediò sunt & Græcis dicitur, ἀδιάφορα, ut in militiam ire, rus colere, causas defendere &c. Gellius. l. 2. c. 7. Hæc in se sunt indifferentia, & neque ad præcepta, neque ad prohibita pertinent per se, per accidens tamen ad alterutrum labuntur. Dn. Schilter. Manud. Phil. Moral. cap. 6. §. 23.*

THESES. 2.

Resp.

Jam ad quæstionem propositam respondeo affirmando, *dolum bonum Advocato esse licitum*, nimirum in tertio hoc & ultimo genere, vel hoc casu: *est licitus, quia per se neque præceptus nec prohibitus*. De eò nullus dubitat, an verò hoc rectè sese habeat, sequentia declarabunt.

THESES. 3.

Dolus bo-

nus Advocaturæ, Gentium aut Civili est prohibitus. Sed non Juris non est pro re Divino & Natura: Quia id nullibi invenies. Licet qui-

quidam objiciant dictum Pauli : *Non esse facienda ma-* *hibitus Ju-*
la ut eveniant bona ad Rom. 3. v. 8. item mala facienti re Div. &
nec occurrendum malis. Ibid. c. 12. v. 17. 1. Theff. 4. Nature.
v. 6. it. c. 5. v. 15. Et quod potius ferenda sit injuria
quàm facienda 1. Cor. 6. v. 7. 8. In his enim aliisque
 Script. Sacr. præceptis dolum malum, omneque quod
 ad ejus sortem refertur, esse prohibitum; vel ista in
 iis solum locum habere, quæ in genere sunt semper
 malorum, cum Grotio *l. 3. c. 1. §. 6. num. 4.* lubenter
 concedo. Quod idem sentit Dn. Conring. *de Civil.*
Prud. c. 2. pag. 21. perhibens, DEum non alias quam
 malas & in perniciem innocentum excogitatas fraudes
 averfari. Porrò dicunt : *Neminem esse ledendum.* Ad
 quod Resp. *Neminem lædit, jure suo qui utitur. l.*
3. §. 2. ff. de lib. bom. exhib. l. 55. de R. J. Menoch. de præ-
sumt. l. 6. q. 29. Grotius l. 2. c. 1. §. 12. n. 1. Mascard. de
Probat. Concl. 1051. n. 31. & juris executio non habet in-
juriam. l. 13. §. 1. de Injur. & famos. lib. Nec obstat re-
 gula communis : *Quod tibi non vis fieri, alteri ne fa-*
cias. Quidni enim & ipse hoc sibi fieri velit Advoca-
 tus? cum nemo ratione rectâ utens, velle non possit,
 ut proximus jus suum vel alienum licitis modis tueatur.
 Quia igitur hoc in aliis probat, cur in se reprobare de-
 beat? aut cur non eodem jure utantur, quod in adver-
 sarium statuit : Hæc omnia magis confirmare poterunt
 tam quod habet Bargalius *l. 1. c. 4. num. 8.* scilicet, non
 esse prohibitum dolum bonum Jure Divino & Naturæ,
 quod ipse DEUS nonnunquam eodem dicatur usus, ve-
 luti *c. 22. Genes.* ubi dixit : Abraham tolle filium uni-
 genitum &c. Quem tamen nolebat DEUS a patre im-
 molari, sed tentabat affectum Patris. Quàm & alia

exempla Sacra, nimirum *Rebecca. Genes. 27.* dum be-
 nedictionem Isaaci majori filio promissam, minori
 comparabat. add. Dn. Schilter. *Manud. c. 8. §. 4.* Dein
Jacobi, Gen. 30. cum de Labani soceri grege plus parti-
 ciparet industriâ. Item *Joseph. Gen. 44.* vid. Groti-
 us *l. 3. c. 1. §. 15. n. 2.* & Pufendorff. *d. J. N. & G. l. 4. c.*
1. §. 16. Ex quibus Musculus *Comment. ad Genes. pag.*
631. convinci putat, *non omnem simulationem aut do-*
lum esse damnandum, quamvis in iisdem singularis
quadam dispositio reluceat, nec temerè sit ferenda sen-
tentia secundum externam faciem, aut petenda ex iis
imitationis doctrina: Sunt enim ut ille pergit, singu-
laria & communi nostro judicio baudquaquam subjici-
enda: Nam quicquid hic factum, divina dispositioni
tribuendum. Ulterius potest addi *Lib. 2. Reg. 10.* ibique
 Casper Sanctius *Comment. ad 4. lib. Regum. Judith. c.*
10. 11. 12. 13. Josuæ c. 8. Judic. 2. & plura quæ reperiu-
 tur ap. Rittershus. *Comm. ad l. 23. D. R. J. cap. 4. pag. 16.*
 & 17. præsertim tamen locus Matthæi *10. v. 16. Estote*
prudentes sicut serpentes & simplices uti columba. Ubi
 verbum *simplicitatis* notandum, quod sit in duplici dif-
 ferentia: Alia videlicet opponitur prudentiæ, & di-
 citur aliàs fatuitas; alia opponitur dolo malo, quæ hîc
 intelligitur, ut nimirum simus simplices seu nesciamus
 proximum dolò malò lædere. Quamvis hæc Suis ex-
 plicanda omninò malim relinquere.

THESES. 4.

Nec est Jus Gentium & Civile quod attinet, neutrò iti-
prohibitum dem prohibitum hunc dolum bonum invenio. Licet
Jur. Gent. obstare videatur, quod calliditas nemini debeat nocere
& Civ. & alteri prodesse l. 11. §. 1. in fin. ff. ad exhib. vel quod
dolus

dolus nulli debeat patrocinari, l. 5. pr. si quis caut. l. 12. de dol. Id enim & cetera omnia quæ hujus sunt argumenti, quoad calliditatem & dolum malum facillime concedo & probo. Si ulterius quis urgeret: *neminicum alterius detrimento esse consulendum.* Dn. Richt. Reg. 18. Ad hoc respondebit *tb. preced.* quod nullum hic intelligatur detrimentum, quia jure suo utens nemini injuriam facit, igitur nec Advocatus qui saltim clientem jus suum docet. Porro si contendet: *Malum sub specie boni non esse admittendum.* Barbof. in *Axiom. lit. M. n. 24.* Respondeo iterum ex præcedentibus, planè non esse malum, sed forsàn præcipiti vulgo tale aspectu. Inde autem turpe non erit, quod plerumque turpe haberi solet. *Cic. 3. Offic.* Sed certum est, utar hic verbis Grotii *l. 1. c. 1. §. 10. n. 6.* fieri interdum, ut etiam in his actibus imago quædam mali fallat incautos. Quod in laudato suo opere de *Civ. Prud. c. 2.* etiam fatetur Dn. Conring. pag. 23. Cujus rei iniquitatis maculam fallacibus vulgi judiciis contractam prolixius abstergere, sicut istius nec mei sit instituti.

THESES. 55.

Ostensum ita nullò jure prohibitum esse dolum bonum Advocati. *Anne autem pari passu ambulet Dis- simulatio & eodem modo Advocato sit licita?* Q. Quod sicut istud rectè omninò affirmatur, quoniam in his negotiis nulla intercedit specialis obligatio, ut sensa animi sui & cogitata Advocatus suo adversario pandat, aut quicquid ipsi audire forsàn utile esset, ut alibi loquitur Grotius *l. 2. c. 12. §. 9. n. 1.* Hinc rectè ait Puffendorff. *D. J. M. & G. l. 4. c. 1. §. 6. 7.* Manifestum est me non teneri omnia quibusvis indicare, quæ ipse in ani-

Q. An dis-
simulare
liceat Ad-
vocato?

(mò)

mò volvo, sed illa duntaxat, ad quæ intelligenda isti
jus habent, quod obligationi, quæ in me est, ex ad-
versum respondeat: adeoque rectè ea tacendo dissimu-
lare posse, quæ ut ex me sciat alter, jus non habet, ne-
que ad id aliqua obligatione teneor. Contradicit e-
quidem nobis Cicero l. 3. Off. p. m. 385. *Et ex omni vita
simulationem dissimulationemque tollendam esse con-*
tendit. Enimverò res salva est. Hinc contra eum ita
insurgit Grotius l. 3. c. 1. §. 7. *Crudè nimis à Cicerone
dictum est: Ex omni vita simulationem dissimulatio-*
nemque tollendam. Nam cum nec omnia quæ scis, nec
quæ velis, aliis aperire tenearis, sequitur, ut dissimu-
lare quædam apud quosdam, id est tegere & occultare
fas sit. Hinc Augustinus: *Licet Veritatem occultare
prudenter sub aliqua dissimulatione.* libr. contr. mend.
cap. 10. Idem defendit Hornejus Phil. Mor. l. 3. c. 10. n.
5. dum dicit: *Etsi Mendacium dicere nullatenus liceat,
Veritas tamen celari interdum & honeste reticeri potest.*
Etsi enim virtus vetat falsum dicere & quicquid asseri-
tur, precipit, ut verum sit, non tamen id efflagitat, ut
semper effutiantur, quod tale quidem est; sed efferrì
non convenit. Hinc Pindarus Nem. od. 5. τὸ σιγᾶν πολλά-
κις ἐστὶ σοφώτατον ἀνθρώπων νοῦσα. Scire tacere est sæ-
pè sapientissimum inter homines, Et Salomo Prov. 29.
v. 11. *Stultus quicquid novit, profert, sapiens differt
& reservat imposterum.* it, Syrac. c. 9. v. ult. *Non o-*
mni homini cor tuum manifestes, Imò & DEUM ipsum
in eò sequi videmur, qui ipse non solùm dissimulare
solet. vid. B. Lutherus C. 22. Genes. sed & futura rarò
aliter quam verbis suspensis & obscuris per vates suos
prædicere. Dn. Conring. de Civ. Prud. c. 2. *Quibus*
igitur

igitur satisfieri potest *Ciceroni*, præsertim cum sibi ipsi non unò locò contradixisse evincatur à Grotiò *l. cit.* Cui add. Magnif. Dn. Schilter *Manud. ad Phil. Mor. c. 6. §. 6. in fin. it. c. 8. §. 14.* Dn. Rachel. *in Comment. ad Offic. Cicer. b. l. pag. 483. 487. 491.* Dn. Ziegler *Comment. & Excellentissimus Dn. Velthem in Introd. ad eund. loc. Grotii.* Pufendorff. *l. 4. c. 1. §. 9. num. 12.* H. Uffelmann. *de Jure quo homo hom. in serm. oblig. cap. 5. tb. 3. §. seq.* P. Laymann. *Theol. Moral. Tom. 2. l. 4. tract. 2. c. 13. num. 10.*

THESES. 6.

Tandem si omnia hæc licere Advocato fuerit concessum, objiciunt alii: *Pugnare tamen hæc ipsa cum honestate & fama advocati*, si quidem non omnia quæ licent, etiam sunt honesta, per *l. 144. de R. J.* Sed his facile occurritur & quidem, quod hoc attinet, distinctione liciti supra *tb. 1. hujus cap. traditâ*, ubi alia licita dicebantur, quæ neque præcepta neque prohibita per se sunt, sed veluti adiaphora, quo retuli dolum bonum: alia quæ magis ad prohibita Jure naturæ primævæ & incorruptæ accedunt. Hisce verò non illis rectè opponitur honestum, & inde *l. cit. 144. d. R. J.* dicitur non omne quod licet honestum est. add. Dn. Schilter. *c. 6. §. 18.* Deinde ipsum non pugnare cum honestate, testatur supra *tb. 5. alleg.* Hornejus qui expressè addit verbum honestè, nonnunquam scilicet *honestè* reticeri veritatem, vix quoque permisisset rigidus aliàs veritatis exactor Augustinus *l. cit.* dissimulationem, nisi salvâ honestate. Et plura paucis, quis audebit dicere, nobili huic officio licere, quæ tamen inhonesta sunt, cui non ignotum tritum illud: *Nemo qui*

Dolus bonus, non pugnat cum honestate
Advoc.

C pot-

potest, nisi honestè; vel nullus dicitur illud posse, quod honestè non potest. l. 125. ff. de V. S. ibique Gothofr. Proinde certum est salvâ conscientia & honestate licere Causarum Patrono supra descripto dolo bono in justâ causâ uti, ut suum vel alienum jus defendat ac consequatur. Tiraquell. de retract. Pref. n. 71. vid. Gryph. Oecon. Legal. l. 1. c. 14. n. 35. it. c. 16. n. 392. Add. Magnif. Dn. Præses Synt. Jur. Civ. Ex. 7. §. 8. Grotius. l. cit. Dn. Conring. l. cit. & p. 25. Dn. D. Petrus Müllerus Jctus & Antecessor in nostrâ Salanâ Excellentissimus, Patronus meus Præceptor & Hospes singulari observantiâ demerendus. in Coll. Publ. ad R. J. Part. 2. D. 1. Dn. Nicolai. in Process. Judic. Part. 1. c. 2. n. 17. Petr. Gregor. l. 46. Syntagm. 6. n. 30. Magon. de rect. patr. rat. c. 5. n. 28. Covarruv. 1. var. Resol. 2. n. 1. Rosbach. in Process. Civ. t. 18. n. 17. & seq. Perez. ad tit. C. de Advoc. divers. Jud. n. 17. Christinæus, in Decis. Belg. Vol. 2. Decis. 130. & seq. Quicquid igitur Bouricius de Advocato c. 7. dicat: Ne scilicet quis sibi blandiatur, & bonum dolum esse putet, quò utitur, eumque Legibus Civilibus quin imò Canonicis permillum esse solertiamque vocari. Lex enim divina (ita pergit,) clara est & rotunda omnibus Christianis mordicus observanda, quæ omnem omnimò dolum, fraudem ac circumventionem proximi prohibet absque ulla distinctione & exceptione. Huic enim satisfactum in precedentibus, quæ ne actum agam, repetere hîc supersedeo. Quivis etiam facillè judicare potest, Bouricium eorum errare errorem, qui dolum in genere suâ malum quid implicare falsò putant, cujus contrarium deduxi cap. 1. sequitur.

CA.

CAPUT III.

EXHIBENS
QUASDAM ALIAS QUÆSTIONES HUC
SPECTANTES.

THES. III.

HAtenus consideravimus, quid sit dolus bonus & quomodo dicatur Advocato licitus. Et quibus conijcere licet, quod si vel istius objectum, vel finis, vel alia circumstantia non sint bonæ, & ipse haud mereatur dici bonus: rectè enim hîc ait Aristoteles 3. *th. c. 7. t. 94. Peccata committuntur alia quod id agitur, quod non oportet; alia, quod non ut oportet; alia, quod non quo tempore oportet; aut aliquid hujusmodi.* Add. P. Laymann. *Theol. Moral. T. 1. l. 1. tr. 2. c. 9. §. 7.*

Quare potius dicendus erit, malus quàm bonus. Hinc ista resultat quæstio: *Anne etiam dolò malò possit uti. Advocatus in bonâ & justâ causâ? vel aliter: an possit adversariorum cavillationes & malitias aliis cavillationibus malitiisque similibus licitè repellere in bonâ causâ, & sic dolò malò contra dolum uti?* Tametsi verò multi huic quæstioni affirmativè subscribant, & sic non solum bilem amaram remediò amarò posse dilui statuunt, ac proinde perversè tam illud Catonis:

*Q. an
Advoca-
to liceat
uti dolo
malò in
justâ cau-
sâ?*

Tu quoque fac simile sic ars deluditur arte.

Quàm & istud svadent:
*— — — Lex æquior nulla,
Quàm necis artifices arte perire sua.*

Sed etiam aliàs concedant, dolum malum in bonâ causâ suò modò esse licitum. vid. Vent. de Valent. *Partib. litig. l. 1. c. 10. n. 31. & l. 2. c. 6. n. 5.* ibique allegati. **Qui-**

408
bus ad stipulantur Ant. Butr. *ad c. 1. X. de Mut. petit. n. 27.*
Mynsinger *cent. 3. obs. 6.* Boss. *in Pr. crim. cit. d. Resp. à*
Reò Rebuff. in l. un. C. d. de sentent. qua pro eò quod in-
terest. notab. 9. Schnobel. *Disp. 3. th. 4.* Decius & Cagnol.
in l. 65. ff. de R. J. n. 3. Wesemb. *in Parat. C. de Advoc.*
div. Jud. n. 2. Hippol. *de Marfil. singul. 177.* Hillig. *ad*
Donell, 18. comment. 3. Ilic. Umnius. *in process. Judic.*
Disp. 2. th. 8. n. 41. Et plures alii. Neutri tamen horum
planè consentire possum. Quanquam plurimi ita affir-
ment, ut mendacium & perjurium excipiant, (unde vi-
deri possent quasi nobiscum sentirent, & bonum hìc do-
lum intelligerent;) in eò tamen minimum peccant,
quod dum malitià tolli malitiam, decipi & circumveniri
adversarium posse adstruunt, mala media ad suum obti-
nendum adhiberi posse putant & ita id ajunt, quod pro-
priè non nisi de dolò malò prædicari potest.

THE S. 2. :
Arridet igitur potius ea opinio, quæ dicit, *non licitum esse dolo malo contra dolum uti; vel planè nullum dolum malum, quo circumveniri ac decipi possit adversarius, etiam in bonà causà esse licitum:* hanc enim non solum omne jus, sed & ipsa honestas præcipit. Ad quod confirmandum primò huc rectè collocamus ea, quæ *c. 2. th. 3.* ex Sacra Scriptura allegantur, scilicet: *non esse facienda mala ut inde bona eveniant, ad Rom 3 v 8. & c.* item quod habet Augustinus. *contr. mend. c. 7.* *Ea quæ constat esse peccata, nullò bonæ causæ obtentu, nullo quasi bonò fine, nullà velut bonà intentione facienda sunt.* Deinde nemo id faciat, quod sibi fieri non vult, *juxta reg. comm.* Eo ipsò autem dum vicissim quis dolò malò ad repellendum alterius dolum utitur, declarat; quod no-
lit

805

lit sibi tale fieri. Porrò Jura Civilia dolis malis ac fraudibus omnibus modis occurrendum esse statuunt. *l. 1. pr. & 12. ff. de dol. & in specie l. 14. §. 1. C. de judiciis* dolum malum tacitè improbat in Advocato. Quis enim non videt Jus nostrum nimis ita prostitui, omnisque generis fraudibus aperiri fenestram; imprimis autem suspectum reddi honorificum officium Advocati, qui Justitiæ sunt Sacerdotes *l. 1. §. 1. ff. de J. & J. Chassan. Catal. Glor. Mund. P. 7. Conf. 18.* & antistites, unde eos graves esse oportet, sanctos, severos, incorruptos inadulabiles, dicente A. Gelliò *N. A. l. 14. c. 4.* Hic ergò rectè exclamamus cum Tullio, *l. 3. Off.* tollendæ sunt astutiæ eaque malitia, quæ vult quidem videri se esse prudentiam, sed abest ab eâ distatque plurimum. Cui opinioni præter eos quos allegat Vent. de Valent. *l. 1. c. 10. n. 32. & l. 2. c. 6. §. 7.* accedunt Magnificus Dn. Præses *Synt. J. Civ. Ex 7. §. 8. it. in Evolution. ibid. pag. 110.* Jurisconsultissimus Dn. Petrus Müllerus *in supra laudato Colleg. Publ. ad R. J. Part. 2. Disp. 1. Dn. Nicolai, in Proc. Jud. P. 1. c. 2. n. 17.* Conrad. Ulmeus Salmureus *de Advocati Stud. lib. 3. & 4. Christinæus Decis. 99. n. 11, & seq. & decis. 100. n. 4. Fol. 2.* Wissenbach. *ad ff. p. 1. D. 11. th. 11.* Magn. Dn. Bechmann. *in Comm. ad ff. P. 1. Ex. 8. n. 53.* Tabor *in Diss. d. Advocat. th. 15.* & Dn. Lincke *itid. in Diss. de Advoc. c. 4. th. 8.* Dietherr. *in addit. ad Besoldum voc. Advocaten & Juristen* Carpzov. *P. 1. C. 1. d. 8. n. 6.* H. Treutler. *vol. 1. Disp. 8. th. 3. ibique* Bachov. & Hunn. Hackelmann. *Illustr. Qu. Disp. 4. th. 9.* Scotanus *D. 17. th. 10.* Bouritius *in Advoc. c. 7.* Gryphiand. *Oecon. Leg. 1. c. 16. n. 393.* Bargal. *l. 1. c. 4. n. 14.* Alciat. *ad l. 117. ff. de V. S. ibique* Gœdd. *n. 7.* Lud. Wel. *in Synops. Procoss. Judic. c. 3.* Covarruv.

805

C 3

1. Par.

1. *Var. Resol. 9. 11. n. 1.* Fernarius *ad l. 65. d. R. J. Sturcius*
ibid. n. 10. Cum quo tamen non nego, licere Advocato
malitiosas cavillationes scire, ut acutè aliis, dum utun-
tur, occurrere possit, sed saltim requirimus, ut ita evi-
tet, ne ipse eas usurpet.

THES. 3.

Opp.

Ad qua si replicatur: bonum tamen esse ut ita
malitia adversarii injustè litigantis quasi coërceatur, &
ipse tanquam Justitiæ inimicus succumbat, præsertim

Resp.

cum in Legibus toleretur talis dolus. *Respondeo iterum:*
Non sunt facienda mala, ut bona inde eveniant. Dein-
de licitum non est Jure Civili, dolò contra dolum utili.
Dn. Præses *in Evolut. ad Synt. 7. C. Ex. 7. tb. 8.* & nullus
planè dolus toleratur, nisi qui deprehendi nequit. Hic
elegantè ait Cicero *l. 3. Offic. Intelligas non placuisse Ma-*
ajoribus nostris astus; Sed aliter Leges, aliter Philosophi
tollunt astutias, Leges quatenus manu tenere res possunt:
Philosophi quatenus ratione & intelligentiâ. vid. Dn.
Rachel. *in Comment. ad b. l. pag. 496.* add. Grot. *d. 7. B.*
& P. l. 2. c. 12. §. 26. Philipp. *Us. Pr. ad Inst. L. 3. Ecl. 73.*

THES. 4.

Opp. Resp.

Neque excusat istum dolum, quod aliter jus obtine-
ri nequeat, nisi hòc modò & quod necessitas sic faciat
licitum quod aliàs non esset licitum. Nam ad bonum
obtinendum bona non mala media requiruntur & justa
justè sunt exequenda litigià. Carpzov. *P. 1. C. 1. d. 8. n. 7.*
Wendelinus *Philos. Moral. l. 1. c. 35. §. 26.* Præterea tan-
ta necessitas non subesse videtur, ut apprehendas mala,
quibus vel te vel aliena defendas, sed sequendum hòc
casu consilium Bouirici *cit. c. 7.*

THES. 5.

THES. 5.

Certum itaque est, nunquam posse convenire gra-
vi bonæque mentis advocato, ut eum appellat *Senec.*
Ep. 92. victoriam magis quam Veritatem quærere, sed
qui de illâ potius quàm hâc est sollicitus, incidit in vi-
tium Prudentiæ contrarium: Et justa causa justis me-
diis est vincenda, præsertim cum tanta sit Veritatis vis
& potentia, autore Tulliô *in Catil.* ut nullis machinis
aut arte possit subverti. *Alciat. in l. natura cavill. ff. de*

V. S. n. u. Bargal. l. 1. c. 4. n. 14. conf. Gudelinus. de Jur.
noviss. l. 4. c. 4. p. 191. Perinde cæterum erit an ea de
quibus diximus ipse Advocatus faciat, an clientem suum
salcim ad quodcunque tale impellat. Idem enim hoc
casu statuendum; siquidem qui alteri peccandi causam
dat, peccat & ipse, dicente Grotiô *l. 3. c. 1. §. 12.*

*Idem est si
Advoca-
tus suum
Clientem
ad mal.
fac. instru-
at.*

THES. 6.

Hactenus de dolo malô iisque mendaciis quæ pro-
priè ita dicuntur. Alia itaque quæstio est: *num Ad-
vocatus mendacio officioso ut dici solet aut falsiloquio suo
tempore & data occasione uti possit?* Hujus decisio ut
patet dependet ex eò num tale mendacium officiosum
scilicet in genere approbandum sit nec ne? *Negant id
Augustinus & cum eo omnes Scholastici. Contrarium
inter alios defendunt Grotius l. 3. c. 1. §. 14. Dn. Conring.
de Civ. Pru. c. 2. pag. 20. 21. B. Chemnitius diss. de Men-
dacio th. 27. & seq. Pufendorff. de J. N. & G. l. 4. c. 1. §.
16. Uffelmann. de Jur. quo hom. hom. in ferm. oblig. c. 9.
§. & seq.* Quos Autores nominasse saltim, & quia ad
rem nostram non pertinet, obiter hîc monuisse mihi
sufficiat. Jungatur etiam Excellentissimus Dn. D. Si-
mon. studiorum meorum Promotor per ætatem colen-
dus *in notis ad Guil. Grot. cap. 14. §. 9.*

*An Men-
dacium
offic. lici-
tum sit
Advoc.*

THES. 7.

THES. 7.

Q. An Cautela Advocat. sint approbanda? Disp.

Placet quoque pauca adjicere de *Cautelis*, quas *J*Ctos bonum dolum vocare adstruit Gryphiander *Occ. Leg. l. 1. c. 14. n. 35. Num ne & iis licitè possit uti Advocatus?* Constat omnes artifices habere suas cautelas, seu cautiones *επιτηδεύματα*, sive ut vocat *l. 66. de Jur. dot. remedia. l. 3. §. 2. ff. de stat. lib. ibique Gothofr. it. artificia l. 15. in fin. ff. de Excus. tut.* nimirum Theologos, Advocos, Medicos, Boxhorn. *Instit. Polit. l. 1. c. 15. explan. §. 2. Neviz. l. 5. Sylv. nupt. n. 75. Qui definit per evitantes deceptionum cum diligenti attentione;* habent quoque suas cautelas Politici, Duces bellici & quamplurimas Oeconomi, de quibus vid. Gryphiand. *l. c. l. 1. c. 8. n. 78. & c. 24. n. 174.* Nostras quos attinet, vix prius malè audire cœperunt apud vulgum, quàm varia scripta hanc materiam uberius tractantia in lucem prodierunt, Inter quos autores primas fermè tenet Parens Pragmaticorum *Gvil. Durandus*, & ut vulgò vocatur *Speculator* ut & *Barthol. Capolla Veronensis*, quos secuti *Hyppolytus Bonacossa. Thom. de Ferariis, Fichardus, Arnono, Ceramius, Tenninus* & alii, qui singuli varias ejusmodi cautiones annotarunt, nec tamen omnes ubique conscientia conformes, siquidem plures invenies, quas indignas pio causarum Patrono judicabis, unde forsitan motus *Budeus* eas reprobare, quod nimirum iis sit imputandum, sanctissimum Juris Studium ab antiquò illò & verò degenerasse. Meritò igitur distinguenda sunt in bonas & malas; nec omnium omninò usus hodiè approbandus. Verus autem ille est: Advocatus quamlibet occasionem, quâ forte ab adversariò posset decipi, benè notet, & quasi præcaveat, *ne*

ne ipsi suoque Clienti postmodum tales captiones ma-
 litiosæ sint nocumento, sed potius feliciter evitari pos-
 sint & declinari. Quascunque ergo in supra citatis
 aliisque authoribus offendet, quæ hõc sensu sunt caute-
 læ, nec limites Pietatis aut Honestatis excedunt, iisdem
 rectè utetur Advocatus. Ergone ceteras, quæ probi-
 tatis regulis obstant, debet ignorare? Dico nec earum
 debet esse ignarus, si nomen Jurisprudētis mereri cu-
 pit, cum Jurisprudētia non justī solum sit scientia, sed
 & injusti §. 1. J. de J. & J. illius, ut faciamus; hujus ut
 vitare studeamus. Simili quodam eleganter docet Ce-
 lebratiss. Dn. Conring. de Civ. Prud. c. 5. p. 72. & c. 2.
 p. 17. Sequentibus: non cedit in artis dedecus, si quid
 teneat minus boni, modo absit nocendi *περὶ αὐτοῦ*. Et
 verò omninò est Medicæ artis, venenorum naturam
 omnem pernovisse, non ut cuiquam noceat tamen, sed
 ut caveat aut jam adhibita percuret. Ita quoque exi-
 git officium Politici, etiam ejus qui in solis laudabilibus
 civitatum negotiis versatus, nihil ignorasse scelerum,
 quibus Respublicæ illæ solent & possunt subverti. Ad-
 vocatus ergò easdem nosse debet, non ut ipse faciat,
 quod injustum est, sed ut eò meliùs sciat, quibus mo-
 dis illicitis hisce remediis utenti sit occurrendum, ne
 justa sua causâ cadat atque cum eò deceptus cliens fa-
 ciat damnum. Præsertim verò cum multos reperiamus
 litigatores in hâc palæstrâ exercitatissimos, quibus cum
 res cuidam sit, sudabit & algebit, nam cum medios
 tenere eos putat & consertis manibus, fiunt anguillæ
 vel Protei, dicente Budæo in Forens. pag. 105. Conf. Bre-
 derodis tr. Cautel. in Epist. dedic. & Præfat. it. Tom. 3.
 pag. 7. & 28. & seq. supr. cit. Sturcius ad l. 65. d. R. J. n.

An igno-
 rare de-
 beat Ad-
 voc, impro-
 bas caute-
 las? N.

D 10. &

10. & Rittershusius *Comm. ad Novell. Part. 9. c. 6. n. 74.*
ubi affirmat Judices commodè dari posse ex corpore
piorum Advocatorum: Quoniam hic sibi cognititas ha-
bent decipulas, quibus improbi uti consueverunt, &
ita facilius possunt effugere.

THESES. 8.

Q. Num
subtilita-
tes sub spe-
cie doli bo-
ni sint ad-
mittendæ?
Dist.

Succedit alia quæstio: *Num liceat Advocato in
judiciis uti subtilitatibus tanquam 'dolo bono nec'ne?*
Quod si de inutilibus illis vanisque quærat, quas Im-
peratores corrigendas censent, & in praxi fugiendas
monent Neviz. *Sylv. nupt. l. 5. n. 61.* Magon. *de Advoc.*
c. 11. n. 2. & c. 46. Card. Tusch. *Concl. 856. lit. S.* De-
cian. *in Apol. c. 11. n. 6.* vid. Gryph. *Occ. Leg. Prefat. n.*
37. add. Philipp. *Us. Pr. ad Inst. lib. 4. Ecl. 53. n. 6.* &
Vinnius. *Comment. ad inst. de Fide com. bared. §. 7. n. 1.*
Respondeo, quod nullò modò sint adhibendæ, tam-
quando adversarius ejusmodi non proposuerit, quam-
vis attulerit: hoc enim casu Judex ratione officii adstri-
ctus eas removebit. Rol. à Vall. *1. Conf. 70. n. 24. & 3.*
Conf. 68. n. 19. Carpzov. *P. 1. C. 10. d. 3. n. 2. & 5.* Be-
sold. *Tbos. Pract. voc. subtilitaten* / & ita sibi potius ipse
afferens obstat Neviz. *l. 10. l. n. 61.* ubi tradit exemplum
Studiofi, qui delectatus nimium lectionibus Aretini
subtilitatum Principis ut audit Everh. *Topic. Leg. loc. à*
correl. n. 11. Cui Jason ita consuluit dicens: Amice, istæ
subtilitates sunt utiles, quia acuunt ingenium, sed quan-
do es domi, in actu pratico sequere alias opiniones rea-
les & communes. Quod cum ille postea factus Doctor
contemneret, & in primâ causâ sibi commissâ judicas-
set secundum opinionem Aretini, Sententia per Sena-
tum revocata fuit, & hic Judex in expensas parti conde-
mna-

mnatus, quāmobrem præ dolore mortus est, vid. Gryph. Occ. Leg. l. c. & seq. Sin verò eas quis intelligat, quæ sunt reales, veræque legis subtilitates, quæque ad investigandam in unoquoq; negotiò Justitiam ex circumstantiis factorū & personarum ansam dare possunt in judiciis, probandæ sunt, nec licitas esse Advocato ambigendum, adeò, ut ille demum priorè honoris locum occupet, qui hisce ut rectè noverit, & mereatur, ut ab aliis velut Papinianus à Justinianò acutissimus l. 30. C. de fide comm. Bartolus à Baldò & hic vicissim à Jafone subtilissimi nominentur. vid. Everhard. Topic. Leg. loc. ab Author. n. 18. ad fin. add. Alex. ab Alex. Gen. Dier. l. 6. c. 23.

THES. 9.

Tandem Q. *Anne Advocatus dum justam causam fovet, sub specie doli bona jura allegare possit non multum sic faciat efficacia, item leges abrogatas & falsas, quibus vel judex leviter doctus moveri possit, vel ille saltim jus suum consequi?* Videmus quidem id affirmari ab aliis, quos notat Vent. de Valent. l. 2. c. 7. n. 20. sed malè. Quid enim id aliud est, quàm dolò malò decipere? Unde Leges abrogatas allegat & falsas; aut similia committit? N. Tandem Q. *Anne Advocatus dum justam causam fovet, sub specie doli bona jura allegare possit non multum sic faciat efficacia, item leges abrogatas & falsas, quibus vel judex leviter doctus moveri possit, vel ille saltim jus suum consequi?* Videmus quidem id affirmari ab aliis, quos notat Vent. de Valent. l. 2. c. 7. n. 20. sed malè. Quid enim id aliud est, quàm dolò malò decipere? Unde Leges abrogatas allegat & falsas; aut similia committit? N. *Advoc. qui leges abrogatas allegat & falsas; aut similia committit? N.* *Qui legem falsam pro verà vel abrogatam allegat, & judex eam recipit crimen falsi incurrit, & Hostiens. in Aur. Summ. ad tit. de Postul. p. 333. caveat Advocatus ne falsam legem alleget pro verà: Nam qui fecit falsas & injustas allegationes tenetur in Conscientiâ ad interesse, secundum Thom. 2. q. 66. Quin & tales qui ita Judicis animum perturbare student, in benè constitutâ republicâ non esse ferendos ait Dn. Conring. de Civ. Prud. c.*

D 2 A.p.

4. p. 51. Huc pertinet calumniosa & malitiosa Juris interpretatio cum salvis legum verbis sententia circumvenitur; Is enim, ut dicit Imperator l. 5. pr. C. de LL. non evitabit insertas legibus pœnas, qui verba legis amplexus, contra legis nititur voluntatem, & qui se contra juris sententiam sevâ prerogativâ verborum fraudulentè excusat, l. 14. §. 2. C. de Assess. & Domest. c. ult. 88. de R. fin. 6to. Tales Rex Gallia Ludovicus XII. comparabat tutoribus, quia sicut his proprium est, dentibus alutam producere, ita illis Leges Gryphiander l. cit. l. 1. c. 16. n. 399. Ad eorundem classem referimus eos, qui Clientes malè instruunt ut falsum dicant Carpz. P. 1. Concl. d. 20. item testes eligunt ut falsum deponant. Quare peccare eos dicit Hostiensis in Aur. Summ. pag. 1585. qui faciunt positiones cavillosas ut adversam partem decipiant, inducunt clientulum ad dejurandum, ponendo, respondendo, informant falsos testes, eosque examinent, idèò tanquam homicidas teneri & infamiâ notari perpetuâ vult Thom. 2. 2. q. 5. lisdem modis annumeranda litis protractio, imò quæcunque talia tanquam minus licita ad bonam causam obtinendam facere videbuntur. Conf. Gryph. l. cit.

CAPUT IV.

PROPONENS

AFFINIA QUÆDAM NOSTRI DOLI BONI.

THES. I.

*Dolo bono
Advoc. af-
finis est do-
lus bonus
Judicis.* **I**nter affinia Doli boni Advocatorum primo loco sese sistit *Dolus bonus Judicis*, cujus exemplum habemus in *Salomone 1. Reg. 3. v. 24. qui rem occultam hujus ope componebat.* Tametsi hujus super

super istâ relata sententiâ primò intuitu improba-
 verat populus, ut refert Josephus *l. 8. c. 11.* donec tan-
 dem compererat haud esse contemnendum, qui rem
 usque adeò implexam & obscuram tam sine errore &
 facile expediisset. Casp. Sanctius *Comm. ad L. 4. Reg. l.*
1. c. 3. vid. etiam Grotius *l. 3. c. 1. §. 15. n. 2.* Alterum vi-
 demus exemplum *in Claudio Casare*, utpote qui cum
 foemina quædam nollet suum agnoscere filium, & utrin-
 que dubia argumentorum esset fides, jubendo ut hæc
 isti nuberet, veritatem expressit: nam cum aliud sua-
 deret naturalis pudor, animum aperire fuit coacta, re-
 ferente Svetoniò *in vit. Claud. c. 15.* Addit & aliud Ha-
 noædesius *Ex. Imper. 32. qu. 14. de Carol. II. Imper.* coram
 quo nimirum aliquando pater & filius homicidii accusa-
 ti fuerunt, & cum tam certum esset alterum horum fa-
 cinus perpetrasse, quàm uter fecisset, incertum, jussit fi-
 lium suspendere, quod resciscens Pater filium à morte
 vindicaturus in se pœnam transtulit, sponte crimen con-
 fessus ideoque suspensus est liberatò filiò Add. Pufend.
l. 4. c. 1. §. 7. & 20. de Jur. Nat. & Gent. Annecto hisce quæ-
 stionem: *Anne Judex si tanquam dolò bonò usurus delin-*
quenti liberationem & impunitatem promittat, si confi-
teatur delictum, secutà confessione possit illum damnare?
 Quod negat Decius *ad l. 65. de R. J. n. 7. & 8.* quia si fides
 data à privato hosti est servanda *l. 5. ff. de Pact.* multò
 magis à Judice data fides servari debet, quia gerit perso-
 nam publicam. Bronchorst *ad l. cit. d. R. J.* quo etiam in-
 clinat Hanoædes. *l. cit.* & Fachinæus *Controv. Jur. lib. 9.*
cap. 6. Quod tamen adeò indistinctè concedere non
 possum: Quamvis equidem certis casibus securitatem,
 (quæ tamen distincta res est ab impunitate) promittere

*Q. an Ju-
 dex pro-
 missum do-
 lo bono fa-
 ctum debe-
 at servare?
 Dist.*

D 3 non

218
non solum possit inferior Judex, sed & promissam ser-
vare, uti latè docet B. Ab Patruus meus Dn. Petrus Brem.
Consiliarius quondam Saxo-Vinar. & primus Facult. Ju-
rid. in nostrâ Salanâ Ordinarius in *Tract. de Securitat.
Promiss. & Fid. Publ. qu. 1.* non tamen locum hoc habet
in promissâ impunitate absolutâ; sed distinguendum
hic cum Magnif. Dn. Præside in *Synt. J. Civ. Ex. 19. 2b. 89.
& Diss. Crimin. 16. §. 12.* inter Principem promittentem
& Magistratum inferiorem, ita ut illi quidem (in iis scil.
delictis ubi gratiæ Principis locus est,) non vero huic tan-
quam inferiori talis potestas attribuenda. Conf. Heigius
P. 2. qu. 32. n. 35. P. Farinac. *de Inquis. qu. 6. n. 2. & seq.* P.
Theodor. *Coll. crim. c. 10. apb. 7. n. 28.* Quod si verò Prin-
cipis jussu hic fecerit, nullum est dubium quin valeat.
Imò & si absque jussu, modo nomine Principis promissa
fuerit impunitas, servandam esse fidem statuit Princeps
& Elector Saxon. constans atque Magnanimus, JOH.
FRIDERICUS I. uti testatur modò laudatus B. Ab Pa-
truus meus in *cit. lib. præfat. ad JOH. FRIDERICUM
JUN. DUC. SAX.* his verbis: *Cum Præfectus quidam im-
prudentius criminoso promississet, Principem, si malefici-
um detexisset, ei poenam remissurum; mandavit Præfe-
cto ut promissis satisfaceret, nefas judicans, aliquem sub
Principis nomine & Magistratus fide ac auctoritate de-
cipi.* Interim tamen prohibuit imposterum miseros re-
os ad confessionem delicti spe veniæ privatâ auctoritate
permovere. Quod ipsum ut ne fiat, itidem sancivit Sere-
niss. Elector. Saxon. in *Constit. Noviss. Dec. 91.*

THEs. 2.

Dolus bo-
nus Medi-
corum. *Medicorum dolus bonus nec adeò ignotus. Boxhorn.
Instit. Polit. l. 1. c. 15. explan. §. 2. & Lipsius Polit. l. 4. c. 13. 17.
Quem ita exprimit Lucretius: Sed*

*Sed velut Pueris absynthia tetra medentes,
Cum dare conantur, prius ora pocula circum
Contingunt melle dulci flavoque liquore.*

Et Max. Tyrius *Serm. 29.* dicit: *Medici cum fastidientibus agrotis porrecturi sunt Saporis amari medicamentum, dulci ipsum liquore aspergunt salutarem amaritudinem tegentes.* Neque dum agroto delicato aut moroso pharmaci dulcedinem aut lenitatem persuadere fatagunt, pro mendacibus habet Pufendorff. *d. J. N. & G. l. 4. c. 1. §. 16.* Quia, quod dicit *Andronicus Rhodius*, sibi propositum non habent decipere, sed servare agrotum. vid. *Grot. d. J. B. & P. l. 3. c. 1. §. 9. n. 3.* Hic iterum possunt legi authores supra *cap. 3. th. 7.* allegati, qui mendacium officiosum latè defendunt imprimis *B. Chemnitius Diff. de Mendac.* ubi exemplis rem præsentem egregiè illustrat. Conf. etiam *Rittershus. Comm. ad l. 23. de R. J. p. 18. 19.*

THES. 3.

Similè fecere *Philosophi veteres & Poëta* qui sententias salutares & optima documenta fabularum velis contegebant ac carminum suavitate molliabant ut rudes animos ad discendum magis allicerent. vid. *Bargal. de Dol. l. 1. c. 13.* *Wendelinus Philos. Moral. l. 1. c. 31. §. 12.* add. *Pufendorff. l. 4. c. 1. §. 15.* ubi post *Quæ liceat falsum dicere Pueris?* subjungit: *Quia Pueri ob rationis imbecillitatem & affectuum impetum nudam veritatem ferè asperrantur, ideo per fabulas doceri aut fictis terriculis coërceri eos expedit, quousque citra inania rerum soliditatè capere & estimare norint. Inde non ut ludibriò habeantur aut noxà afficiantur, adversus illos figmenta adbibemus, sed quia ratione magis serià doceri commode nequeunt.* add. *Grot. l. 3. c. 1. §. 12.*

Dol. bon.
Philos. &
Poëtar.

THES. 4.

018

THESES. 4.

Parentum Dol. bon. in exher. que fit bona mente. *Parentum quoque videtur esse dolus bonus in exheredatio- ne qua fit in utilitatem liberorum & alias dicitur à Jctis, bona mente. Rittershus. ad Nov. Comment. Part. 6. c. 3. n. 22. Hujus natura explicat Sichardus ad Auth. non licet C. de Liber. prater. num. 26. & quod per eam non vitietur testamentum testatur Magnif. Dn. Præses S. Jur. Civ. Ex. 10. 1b. 37. Philipp. Us. Pract. Instit. l. 2. Eclog. 54.*

THESES. 5.

Affin. sunt stratag. Oppon. *Pertinent hinc etiam Stratagemata, quibus Opponentibus solent uti in Disputationibus Boxhorn. Inst. Polit. l. 1. c. 15. explan. §. 2. Hæc enim si suo tempore & ubi decet adhibentur, pro dolo bono utique licitò possunt agnosci. vid. Dissert. pecul. de Stratagemat. Opponent. M. Koppii quondam hinc ventilata.*

THESES. 6.

Et stratagemata in bello usitata? *Ne tandem quoque plane præteream notissima & usitata in bellis stratagemata; Licite iisdem tanquam dolo bono uti posse militantes, statuunt Hug. Grotius de Jur. B. & P. l. 3. c. 1. §. 6. & seq. D. Dn. Ziegler ad eund. l. cit. Pufendorff. d. J. N. & G. l. 4. c. 1. §. 12. 16. & 19. Laymann. Theol. Moral. Tom. 1. l. 2. tr. 2. c. 12. n. 10. L. Molina d. J. & J. Tom. 2. tr. 2. Diss. 293. n. 1. Zwing. l. 3. Theatr. Vol. 7. S. Jul. Frontinus Stratagem. de Thucid. l. 5. & 8. Gellius l. 12. c. 19. Schönborn. Polit. l. 6. c. 27. Wurmsler. Exerc. Jur. Publ. 8. qu. 26. Alberic. Gentil. de Jur. Bell. l. 2. 3. Lipsius Polit. l. 5. c. 17. & ipse Augustinus in quæst. sup. Jos. 10. Tom. 4. fol. 288. id affirmat dicens: Cum justum bellum suscipitur, ut aperte pugnet quis nec ne? nihil ad justitiam interest, quo referunt quidam Spartani Regis monitum ὅπως ἢ λεοντῆ μὴ ἐφικνεῖται, καὶ τὴν ἀλώπεκον ὡς ἐγὰρ λέειν: Ubi Leonina pellis non pertingit, oportet vulpinam assuere. Plutarch. Lysanar. c. 11. add. Valer. Max. l. 7. c. 4. Ipsos authores leget B. L. quoniam hæc latius prosequi, ratio instituti non patitur Superatò ita & hoc labore*

SOLIDEO SIT GLORIA!

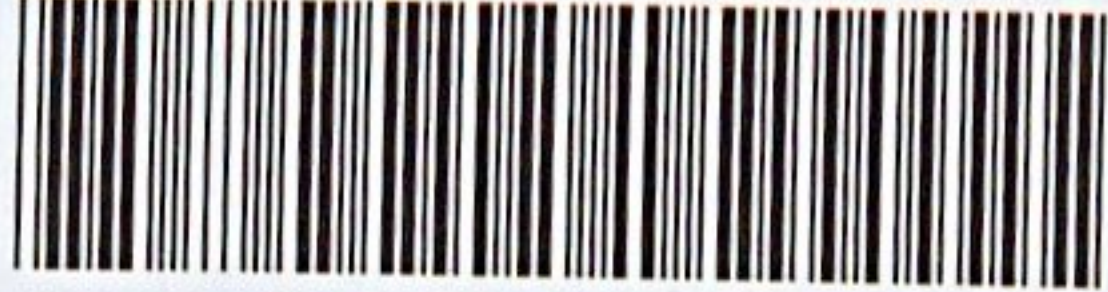

Leica, Diss., 1679 M-2

ULB Halle

3

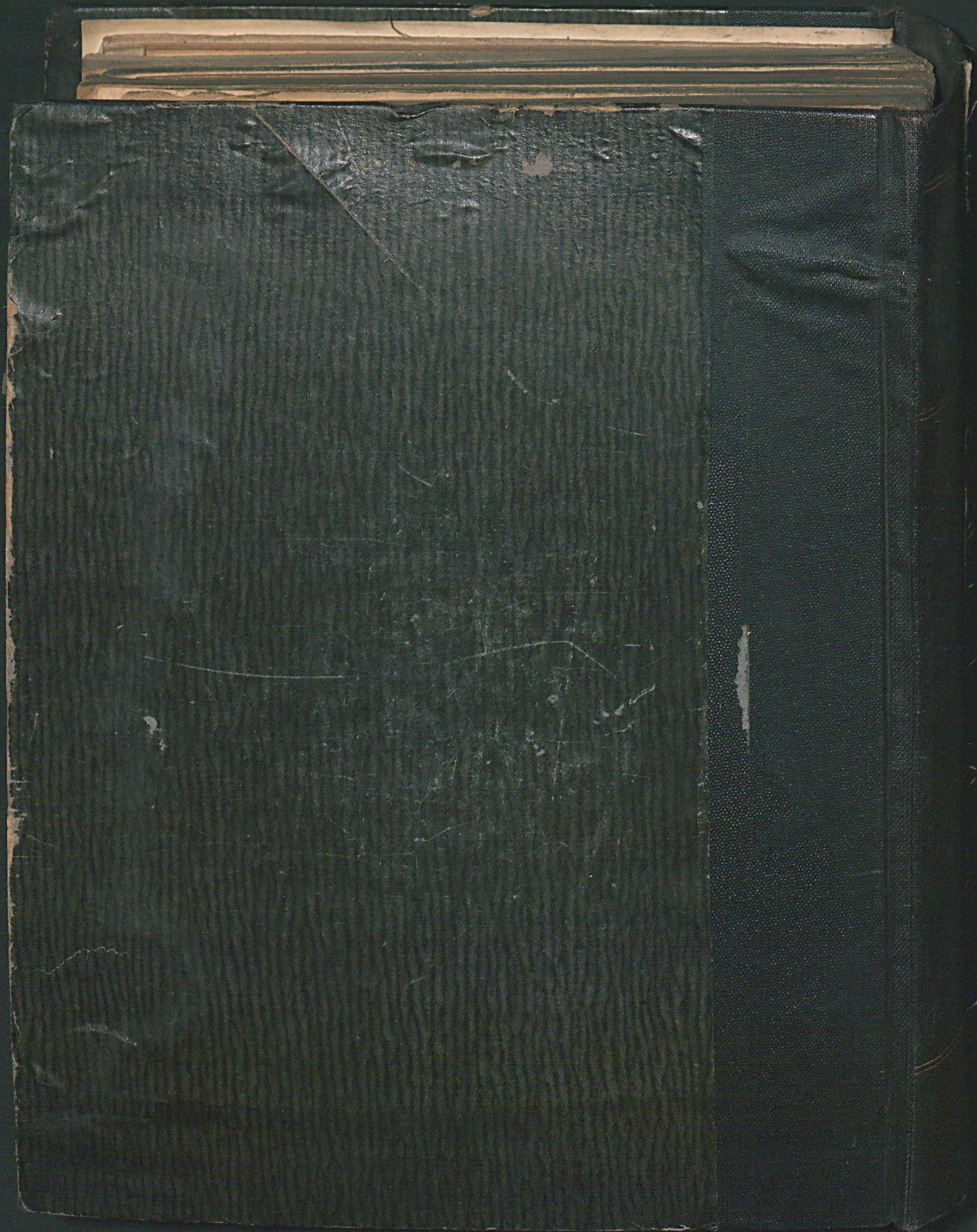
005 360 82X

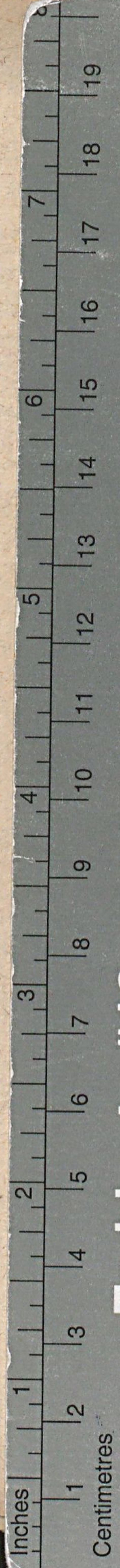
V5 A7

B.I.G.

Farbkarte #13

16819,33⁶ 27. 795
25

D.
M BO.
VOCATI

S I D E
N.
O ADAMO

iven/
MATISSIMO, SE-
ONIAE CONSILIARIO INTIMO
IS JURIDICAE PRÆSIDE OR-
ROVINCIALIS AC SCABI-
RE PRIMARIO &c.

G DOCTORE SUO OMNI
ANTIAE CULTU JUGI-
LENDO,

ii Anno 1679.
defendet

GEORG Brem/
NS. MISNICUS.

ANNO M DC XCIIX.

